

ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ: ПОДАЄМО ЗВІТ ЗА 2021 РІК

Із цієї статті ви дізнаєтеся:

- кому, коли і куди треба подати звіт про виконання нормативу з працевлаштування осіб з інвалідністю за 2021 рік;
- як розрахувати показники, щоб за допомогою нашого прикладу без зусиль заповнити звіт.

Порядок подання звіту

Роботодавці (підприємства і підприємці) щороку звітують перед Фондом соціального захисту осіб з інвалідністю (далі – Фонд) про виконання нормативу із працевлаштування осіб з інвалідністю (далі – норматив).

Норматив із працевлаштування осіб з інвалідністю встановлений ст. 19 Закону від 21.03.1991 № 875-XII (далі – Закон № 875). Згідно із цією статтею роботодавці, у яких за основним місцем роботи оформлено:

- від 8 до 25 чоловік – мають прийняти на роботу одного працівника з інвалідністю;
- від 25 чоловік – мають виконати норматив, що дорівнює 4 % середньооблікової чисельності штатних працівників облікового складу за рік.

Важливий нюанс! Норматив буде виконаний, якщо працівник з інвалідністю працевлаштований на основне місце роботи, при цьому йому можна встановити неповний робочий день або тиждень, він може бути пенсіонером за віком (див. лист Фонду від 15.09.2006 № 06ю-251/1657-327/2).

Строк подання звіту

Роботодавці мають подавати звіт щорічно **до 1 березня** року, що настає за звітним. Тобто крайній термін подання звіту за 2021 рік – **28 лютого 2022 року, понеділок**.

Датою надходження звіту вважається дата подання роботодавцем звіту до відділення Фонду.

А якщо звіт відправити поштою?

У такому разі датою подання звіту буде **дата відправлення на поштовому штемпелі**. Тобто звіт поштою ви маєте відправити також не пізніше 28 лютого.

Форма звіту

Звітувати потрібно за формою **№ 10-ПОІ** «Звіт про зайнятість і працевлаштування осіб з інвалідністю», затвердженою наказом Мінсоцполітики від 27.08.2020 № 591.

Зверніть увагу! При заповненні звіту слід зазначити не тільки місце розташування (для юросіб) або місце проживання (для роботодавців-підприємців), але й адресу провадження господарської діяльності, за якою подається звіт.

Нагадаємо, що таблиця з кодами заповнюється роботодавцями за даними Єдиного державного реєстру підприємств та організацій (ЄДРПОУ). Фізособи зазначають ІПН або серію (за наявності) і номер паспорта.

Відповідальність за неподання звіту

За неподання звіту передбачена **адміністративна** відповідальність. Згідно з ч. 2 ст. 188¹ КУпАП, на посадових осіб підприємства і роботодавців-підприємців накладається штраф у розмірі від 10 до 20 НМДГ (від 170 до 340 грн).

Розраховуємо норматив за 2021 рік

Крок 1. Розрахунок облікової кількості штатних працівників (далі – ОКШП)

Показник ОКШП треба розрахувати за кожний календарний день 2021 року. Дані для розрахунку беруть з табеля обліку робочого часу. Розрахунок робиться за правилами розд. 2 Інструкції,

затвердженої наказом Держкомстату від 28.09.2005 № 286 (далі – Інструкція № 286).

До ОКШП **включаються** співробітники, які цього дня (п. 2.4, 2.5 Інструкції № 286):

- були прийняті або переведені за ініціативою роботодавця на неповний робочий день або неповний робочий тиждень;
- фактично з'явилися на роботу, включаючи тих, хто не працював унаслідок простою;
- перебували у службових відрядженнях;
- були прийняті на роботу з випробувальним строком;
- були прийняті для заміщення тимчасово відсутніх працівників (наприклад, на період хвороби, декретної відпустки);
- тимчасово відсутні (хвороба, щорічна основна відпустка, декретна відпустка тощо).

Не включаються до ОКШП (п. 2.6 Інструкції № 286):

- виконавці за цивільно-правовими договорами (ЦПД);
- зовнішні сумісники;
- особи, переведені з інших підприємств згідно з договорами між суб'єктами господарювання;
- особи, які проходять виробничу практику на підприємстві;
- особи, які подали заяви про звільнення і припинили працю до закінчення строку попередження або без попередження роботодавця.

Крок 2. Розрахунок середньооблікової кількості штатних працівників (далі – СКШП)

Показник СКШП розраховується за правилами, установленними розд. 3 Інструкції № 286.

Не включаються до СКШП співробітники, які перебувають у відпустці по вагітності та пологах або у відпустці по догляду за дитиною до досягнення нею 3-річного (6-річного за медичними показниками) віку, включаючи тих, хто усиновив новонароджену дитину безпосередньо з пологового будинку (пп. 3.2.2 Інструкції № 286).

Наведемо в табл. 1 приклад розрахунку СКШП.

СПІЛКУЙТЕСЯ З РЕДАКЦІЄЮ
ВИДАННЯ «БАЛАНС-АГРО»

у групі для
агропідприємств
на Facebook

Таблиця 1

Місяць 2021 року	Облікова кіль- кість штатних працівників (ОКШП)	Розрахунок середньооблікової кількості штатних працівників (СКШП)		
		Не включаються до розрахунку (п. 2.4, 2.5 Інструкції № 286)	Включаються до розрахунку пп. 2.5.8, 2.5.9 (Інструкції № 286) (гр. 1 – гр. 2)	Середньооблікова кількість штатних працівників з інвалідністю
А	1	2	3	4
Січень	81	1	80	1
Лютий	81	1	80	1
Березень	81	1	80	1
Квітень	83	2	81	2
Травень	83	2	81	2
Червень	83	3	81	2
Липень	83	2	81	2
Серпень	83	2	81	2
Вересень	83	2	81	2
Жовтень	84	2	82	3
Листопад	84	2	82	3
Грудень	83	2	81	2
Разом	992	22	81 (971 : 12 міс.)	1,9 (23 : 12 міс.)

У цьому прикладі СКШП підприємства за 2021 рік – 81 людина, з них співробітників з інвалідністю – 2 людини (цифри округляли до цілого за правилами математики).

Крок 3. Класифікація співробітників за статтю, місцем проживання і віком

Тут доведеться зібрати кадрову документацію про склад працівників. Інформація для заповнення звіту може виглядати таким чином (табл. 2):

Таблиця 2

№ п/п	П. І. Б.	Стать	Місце проживання: місто/сільський населений пункт	Вік		
				від 18 до 35 років	від 36 до 60 років	більше 60 років
1	2	3	4	5	6	7
1	Слісаренко Валерій Петрович	ч	Місто		+	
2	Лавриненко Євгеній Павлович	ч	Місто		+	
3	Даниленко Олена Миколаївна	ж	Місто		+	
4	Мірошниченко Ярослава Василівна	ж	Місто			+
5	Савченко Інна Сергіївна	же	Місто	+		
...

Крок 4. Заповнення звіту

Використовуємо підготовлені дані для заповнення рядків звіту за даними нашого прикладу.

У рядку 01 ставимо 81, а в рядку 02 – 3.

До уваги підприємців! Якщо роботодавцеві-підприємцю відповідно до чинного законодавства встановлена інвалідність, потрібно збільшити показник рядка 02 на одиницю (п. 7 Інструкції, затвердженої наказом Мінсоцполітики від 27.08.2020 № 591).

У рядку **03** роботодавці, у яких основних працівників більше 25 чоловік, наводять результат множення показника рядка 01 на 4 %. А для роботодавців, у яких працює від 8 до 25 чоловік, показник рядка 03 дорівнює 1 (одна людина) (ст. 19 Закону № 875).

На нашому підприємстві середньооблікова чисельність штатних працівників за 2021 рік перевищила 25 чоловік, тому на нього поширюється 4%-ва квота. Розрахуємо норматив, щоб заповнити рядок 03 звіту:

$$81 \text{ чол.} \times 4 \% = 3,24 \approx 3 \text{ чол.}$$

Як бачимо, підприємство норматив не виконало, оскільки на підприємстві трудилися тільки 2 працівники з інвалідністю з трьох належних. У такому разі роботодавцеві доведеться сплатити суму адміністративно-господарських санкцій.

Показник рядка **04** визначається відповідно до Інструкції зі статистики заробітної плати, затвердженої наказом Держкомстату від 13.01.2004 № 5. Показник фонду оплати праці (далі – ФОП) наводиться в тисячах гривень. Припустимо, ФОП 2021 року дорівнює 6 550 000 грн. Отже, у рядку 04 зазначаємо **6 550 тис. грн.**

У рядку **05** зазначаємо середньорічну зарплату штатного працівника в гривнях, розраховану за такою формулою:

$$\text{Рядок 05} = \text{Рядок 04} \times 1\,000 : \text{Рядок 01.}$$

Підставляємо до цієї формули дані з нашого прикладу:

$$6\,550 \text{ тис. грн} \times 1\,000 : 81 \text{ чол.} = 80\,864 \text{ грн.}$$

У **рядку 06** відображаємо суму адміністративно-господарських санкцій, яку має сплатити роботодавець у разі невиконання нормативу (приклад розрахунку цієї суми див. нижче).

Фрагмент заповнення звіту за даними нашого прикладу ви знайдете в кінці консультації.

Відповідальність за невиконання нормативу

Адміністративно-господарські санкції

Якщо роботодавець не виконав норматив, йому необхідно самостійно розрахувати (відобразити

в ряд. 06 звіту) і сплатити суму адміністративно-господарських санкцій (ч. 1 ст. 20 Закону № 875).

Розмір таких санкцій прив'язаний до середньорічної зарплати по підприємству за кожне робоче місце, на яке слід було працевлаштувати особу з інвалідністю.

Для роботодавців, у яких працює від 8 до 15 чоловік, сума зазначених санкцій розраховується за такою формулою:

$$\text{Санкції} = \text{Середньорічна зарплата штатного працівника} : 2.$$

А для роботодавців, у яких працює 15 чоловік і більше, ця сума обчислюється за іншою формулою:

$$\text{Санкції} = (\text{Кількість осіб з інвалідністю, яких слід було прийняти у штат,} - \text{Кількість працевлаштованих на підприємстві осіб з інвалідністю}) \times \text{Середньорічна зарплата штатного працівника.}$$

У нашому прикладі підприємство не виконало норматив: працевлаштувало двох чоловік з інвалідністю, а треба було працевлаштувати трьох. Розрахуємо за вищенаведеною формулою суму адміністративно-господарських санкцій за невиконання нормативу:

$$(3 \text{ чол.} - 2 \text{ чол.}) \times 80\,864 \text{ грн} = 80\,864 \text{ грн.}$$

 Коли треба сплатити суму самостійно розрахованого штрафу?

Штраф слід сплатити **до 15 квітня** року, що настає за звітним. Наприклад, якщо норматив за 2021 рік не виконаний, штраф треба сплатити до 15 квітня 2022 року.

 А якщо роботодавець не сплатить штраф у належний строк?

Якщо штраф не буде вчасно сплачений, роботодавцеві доведеться сплатити ще й **пеню** за кожний день прострочення – у розмірі 120 % річної облікової ставки НБУ, що діяла на момент сплати, нарахованої на повну суму недоїмки за весь строк (ч. 2 ст. 20 Закону № 875). Згідно з п. 3.4, 3.6 Порядку, затвердженого наказом Мінпраці та соцполітики від 15.05.2007 № 223, пеня нараховується на повну суму недоїмки починаючи з 16 квітня і по день сплати штрафу включно.

Покажемо, **як розрахувати суму пені за один день** для нашого прикладу (нараховуватися пеня

буде у випадку, якщо підприємство не сплатить штраф до 15.04.2022). З 21.01.2022 облікова ставка НБУ дорівнює 10 % (рішення Правління НБУ від 20.01.2022 № 24-рш). Отже, сума пені за один день прострочення становитиме:

$$80\ 864 \text{ грн} \times 10\ \% \times 120\ \% : 365 \text{ к. д.} = 26,58 \text{ грн.}$$

Адміністративна відповідальність

За невиконання нормативу на посадових осіб підприємства і роботодавців-підприємців накладається штраф у розмірі від 10 до 20 НМДГ (від 170 до 340 грн) (ч. 2 ст. 188¹ КУпАП).

Чи можна уникнути санкцій, якщо роботодавець готовий прийняти на роботу особу з інвалідністю, проте немає відповідної кандидатури?

Щоб уникнути санкцій за невиконання нормативу, **рекомендуємо щомісячно подавати інформацію** про наявність вакансії для прийняття на роботу осіб з інвалідністю **до служби зайнятості за формою № 3-ПН** «Інформація про попит на робочу силу (вакансії)», затвердженою наказом Мінсоцполітики від 31.05.2013 № 316. Цю форму слід подавати не пізніше ніж через 3 робочих дні з дати відкриття вакансії для особи з інвалідністю.

Реєстрація у Фонді

Для того, щоб подати звіт, роботодавець має бути зареєстрований у відділенні Фонду **за місцем своєї реєстрації** як суб'єкта господарювання – юрособи або підприємця (п. 2 Порядку, затвердженого постановою КМУ від 31.01.2007 № 70, далі – Порядок № 70). Реєстрація абсолютно безплатна (п. 5 Порядку № 70).

Коли роботодавцеві слід зареєструватися у Фонді?

Роботодавець зобов'язаний зареєструватися у відділенні Фонду в період **з 1 січня по 1 лютого** поточного року, якщо в попередньому році кількість його основних працівників досягла 8 чоловік. Тобто останнім днем для реєстрації є 31 січня (див. лист Фонду від 25.09.2013 № 1/6-296/09).

Як зареєструватися у відділенні Фонду?

Для реєстрації роботодавці подають **заяву** за формою № 1, затвердженою наказом Мінпраці та соцполітики від 14.03.2007 № 98 (далі – Наказ № 98), і документи, зазначені в п. 3 Порядку № 70.

Датою реєстрації роботодавця у відділенні Фонду вважається дата подання ним заяви з документами, а якщо документи і заява надсилалися поштою – тоді дата відправлення на поштовому штемпелі (п. 4 Порядку № 70).

Протягом 10 робочих днів після реєстрації відділення Фонду направляє роботодавцеві рекомендованим листом **повідомлення** про його реєстрацію за формою № 2, затвердженою Наказом № 98.

Яка відповідальність за несвоєчасну реєстрацію?

За несвоєчасну реєстрацію у Фонді немає штрафу. За реєстрацію 1 лютого, а не 31 січня, штрафів також не буде (лист Фонду від 25.09.2013 № 1/6-296/09).

Якщо роботодавець не зареєструвався у Фонді до 1 лютого, він може це зробити **безпосередньо перед поданням звіту** (лист Фонду від 16.05.2008 № 1/6-155/06).

P

НЕ ГАЙТЕ ЧАСУ!

Отримуйте найкорисніші розсилання від **«БАЛАНС-АГРО»**, ГО **«ВБК»** та **Uteka.ua** вже зараз!

Надішліть нам електронного листа на **office@balance.ua** с П. І. Б., областю та ЄДРПОУ або телефонуйте: **(056) 370-44-25**, **(067) 544-07-31**, **(044) 333-91-40**

ФРАГМЕНТ

<...>

ЗВІТ про зайнятість і працевлаштування осіб з інвалідністю за 2021 рік

<...>

Кількість працівників та фонд оплати праці

	Код рядка	З них			Місце проживання				За віком (повних років)					
		Фактично за рік		жінки	у місті		у сільських населених пунктах та селищах міського типу		від 18 до 35 років		від 36 до 60 років		понад 60 років	
		чоловіки	жінки		чоловіки	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки	жінки
A	B	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Середньооблікова кількість штатних працівників облікового складу, осіб	01	81	45	36	43	33	2	3	29	20	16	14	1	1
з них: середньооблікова кількість штатних працівників, яким відповідно до чинного законодавства встановлено інвалідність, осіб	02	2	1	1	1	1				1			1	
Кількість осіб з інвалідністю – штатних працівників, які повинні працювати на робочих місцях, створених відповідно до вимог статті 19 Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні»	03	3	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Фонд оплати праці штатних працівників, тис. грн	04	6 550	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Середньорічна заробітна плата штатного працівника, тис. грн (з одним десятковим знаком)	05	80,9	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Сума коштів адміністративно-господарських санкцій за невиконання нормативу робочих місць для працевлаштування осіб з інвалідністю, тис. грн (з одним десятковим знаком)	06	80,9	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

<...>